

Konkurences padome

Mutvārdu uzklaušīšanas procedūras vadlīnijas

2015 Rīga

SATURS

1. Mutvārdu uzklausīšana	3
1.1. Mutvārdu uzklausīšanas mērķis un pamatojums	3
1.2. Normatīvais regulējums	3
2. Dalībnieki un pārstāvji	4
3. Uzklausīšanas kārtība	4
3.1. Uzaicinājums uz Uzklausīšanu	4
3.2. Uzklausīšanas vadītājs	5
3.3. Uzklausīšanas gaita	5
4. Prezentācija	6
5. Slēgtā sēde	6
Izmantotie informācijas avoti:	6

1. MUTVĀRDU UZKLAUSĪŠANA

1.1. Mutvārdu uzklauššanas mērķis un pamatojums

- [1] Mutvārdu uzklauššana (turpmāk – Uzklauššana) šo vadlīniju ietvaros ir procedūra, kuras ietvaros lietas dalībniekam tiek dota iespēja iestādē klātienē paust viedokli par Konkurences padomes Izpilddirekcijas (turpmāk - KPI) izpētes lietā iegūtajiem faktiem pirms Konkurences padomes (turpmāk - KP) lēmuma pieņemšanas, bet pēc tam, kad tirgus dalībnieks ir saņēmis KPI sagatavoto paziņojumu Konkurences likuma (turpmāk – KL) 26.panta sestajā un septītajā daļā noteiktajā kārtībā, t.i. – KPI nosūtot vēstuli par izpētes gaitā savāktajiem pierādījumiem, informāciju, faktiem un darbībām, kas KPI ieskatā atbilst KL noteiktā pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmēm (turpmāk – KPI paziņojums).
- [2] Uzklauššana ir papildu iespēja klātienē pārliecināties, ka visi konkrētajā lietā būtiskie faktiskie un juridiskie apstākļi pirms KP lēmuma pieņemšanas ir identificēti un apspriesti. Ja Uzklauššanā piedalās visi lietas dalībnieki, mutvārdu process nodrošina lietas dalībniekam arī iespēju uzdot jautājumus citiem iespējamā pārkāpumā iesaistītajiem dalībniekiem, kā arī KPI amatpersonām, kas bijušas tieši iesaistītas konkrētās lietas izpētē.
- [3] Pašreizējais KL regulējums³ neprecizē formu, kādā tirgus dalībnieks var paust savu viedokli. Līdzšinējā KP praksē viedokļa paušana vienmēr notikusi rakstveidā, taču, ja tirgus dalībnieks izteicis lūgumu to uzklaušīt arī klātienē, ņemot vērā KP labās pārvaldības praksi, šādas tiesības tirgus dalībniekiem nekad nav bijušas liegtas. Šādas tikšanās klātienē pēc tirgus dalībnieku lūguma KP ir organizētas vairākkārt.
- [4] Saprotot Uzklauššanas nozīmīgumu un nepieciešamību lietas apstākļu pilnīgākai izziņāšanai un objektīvākai lēmuma pieņemšanai, kā arī ņemot vērā, ka Latvijā lietas par konkurences tiesību pārkāpumiem tiesvedības stadijā tiek izskatītas divās tiesas instancēs (jo KP kā koleģiāla lēmējinstītūcija jeb *quasi* tiesa savā ziņā aizstāj pirmo tiesas instanci), un nereti tirgus dalībnieki ir pārmetuši, ka tiem ir ierobežotas iespējas pienācīgi aizstāvēt savu pozīciju lietas sakarā, KP vēlas iedibināt Uzklauššanu kā pastāvīgu administratīvā procesa sastāvdaļu iestādē.
- [5] Uzklauššana neaizstāj līdzšinējo KP praksi, ka tirgus dalībnieks KP iesniedz rakstisku papildu informāciju, viedokli un argumentus, atbildot uz KP paziņojumu par KP lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanu un par uzaicinājumu iepazīties ar lietā esošajiem pierādījumiem un viedokļa izteikšanu.

1.2. Normatīvais regulējums

- [6] Administratīvā procesa likuma (turpmāk - APL) 4.¹ pantā „Procesuālā taisnīguma princips” noteikts: *„Iestāde un tiesa, pieņemot lēmumus, ievēro objektivitāti un dod procesa dalībniekiem pienācīgu iespēju izteikt savu viedokli un iesniegt pierādījumus. (..)”*

- [7] APL 62.panta „Administratīvā procesa dalībnieku uzklauššana” noteikts, ka „(1) Lemjot par tāda administratīvā akta izdošanu, kurš varētu būt nelabvēlīgs adresātam vai trešajai personai, iestāde noskaidro un izvērtē adresāta vai trešās personas viedokli un argumentus šajā lietā...”.
- [8] KL 26.panta septītajā daļā noteikts, ka „procesa dalībnieki var iepazīties ar lietu, izteikt savu viedokli un iesniegt papildu informāciju 10 dienu laikā no šā panta sestajā daļā noteiktā paziņojuma saņemšanas brīža. Konkurences padome var neņemt vērā informāciju, kas saņemta pēc šā termiņa izbeigšanās”. KP tiek plānoti attiecīgi grozījumi KL, kas turpmāk paredzētu šādu procedūru arī KL.
- [9] Ja Uzklauššanu „formalizē” jeb, citiem vārdiem, iedibina kā regulāru juridisku KL paredzētu procesuālo tiesību realizācijas veidu, tad ir nepieciešams definēt šādas procedūras formātu - tajā skaitā potenciālo dalībnieku loku, KP locekļu iesaisti un lomu šādā pirms lēmuma pieņemšanas uzklauššanā, Uzklauššanas ietvaros sniegtās informācijas izmantošanu u.c. apsvērumus.
- [10] Vadlīniju izstrādē ņemta vērā Eiropas Komisijas prakse Uzklauššanas piemērošanā.

2. DALĪBNIEKI UN PĀRSTĀVJI

- [11] Lietas dalībnieki, kas ir aicināti uz Uzklauššanu, pārstāv sevi paši (uzņēmuma amatpersonas) vai arī tos var pārstāvēt to pilnvarotie (jāiesniedz attiecīgā pilnvara) vai likumiskie pārstāvji. Par dalībniekiem un pārstāvjiem tiek informēts Uzklauššanas vadītājs (skat. 3.2. apakšpunktu).
- [12] Uzklauššanā piedalās tikai tās personas, kas iepriekš pieteikušas savu dalību Uzklauššanas vadītājam. Uzklauššana nav publiski pieejama.
- [13] No KP puses Uzklauššanā piedalās Uzklauššanas vadītājs, KPI pārstāvji, kuri tieši piedalījušies lietas izpētē (no Analītiskajiem departamentiem vai Aizliegtu vienošanos departamenta un Juridiskā departamenta), Padomes juridiskā sektora pārstāvis un padomes locekļi.
- [14] Ņemot vērā funkciju sadali starp KP kā lēmējinstītūciju un KPI kā izpētes un izpildes instītūciju, tajā skaitā ievērojot, ka Paziņojumu sagatavo KPI, bet lēmumus pieņem KP, Uzklauššanu organizē KPI. Padomes locekļiem Uzklauššanā paredzēta neitrāla loma. Uzklauššana norit KP locekļu klātbūtnē, taču tiem nav pienākuma atbildēt uz jebkādiem lietas dalībnieku jautājumiem vai sniegt skaidrojumus.

3. UZKLAUSĪŠANAS KĀRTĪBA

3.1. Uzaicinājums uz Uzklauššanu

- [15] Uzklauššana iestādē tiek piedāvāta pēc tam, kad lietas dalībnieki ir saņēmuši un iepazīnušies ar KPI paziņojumu un tiem ir tikusi dota iespēja KL 26.panta septītajā daļā noteiktajā kārtībā iepazīties ar izpētes lietas materiāliem.

[16] Uzaicinājums izmantot Uzklauššanas tiesības formulētas KPI paziņojumā¹, vienlaikus norādot uzklauššanas norises datumu, vietu, laiku un Uzklauššanas vadītāju (norādot kontaktinformāciju). Ņemot vērā, ka Uzklauššana nav izmeklēšanas darbība, bet gan lietas dalībnieka procesuālo tiesību realizācijas forma, KPI uzaicinājums neuzliek pienākumu ierasties (neierašanās neizraisa tiesiskas sekas vai pierādīšanas pienākuma pāreju), neuzliek pienākumu atbildēt uz jautājumiem uzklauššanas laikā. Iestādei ir citi no likuma izrietoši instrumenti izmeklēšanas darbību veikšanai – inspekcijas, informācijas pieprasījumi u.tml.

3.2. Uzklauššanas vadītājs

[17] Uzklauššanu organizē un vada Uzklauššanas vadītājs⁵, kuru nozīmē katras konkrētās lietas ietvaros.

[18] Forma, kādā lietas dalībnieks prezentē savu viedokli, ir lietas dalībnieka ziņā (prezentācija *Power Point* formātā, ekspertu pieaicināšana viedokļa papildināšanai u.tml.). Informējot lietas dalībniekus par tiesībām uz Uzklauššanu, KPI lūdz tos pirms Uzklauššanas informēt Uzklauššanas vadītāju par lietas dalībnieka pārstāvjiem Uzklauššanā un saskaņot viedokļa paušanai nepieciešamo laiku. Kad iepriekš minētie organizatoriskie aspekti ir savstarpēji saskaņoti (iespējams saskaņot elektroniski), Uzklauššanas vadītājs izsūta Uzklauššanas dalībniekiem dienas kārtību, kurā norādīts kādā secībā savu viedokli paudīs lietas dalībnieki (ja savas tiesības tikt uzklauštam vēlas realizēt vairāki vai visi lietas dalībnieki) un cik laika paredzēts katram lietas dalībniekam viedokļa paušanai.

3.3. Uzklauššanas gaita

[19] Uzklauššanas sākumā uzklauššanas vadītājs visus klātesošos informē:

- kādas lietas ietvaros ir iniciēta minētā uzklauššanas procedūra;
- kādi tirgus dalībnieku pārstāvji ir ieradušies;
- par Uzklauššanas kārtību;
- par iespēju izteikt lūgumus (piemēram, iesniegt kādus materiālus, mainīt Uzklauššanā paredzēto jautājumu secību utt.);
- par Uzklauššanas audio ieraksta veikšanu (Uzklauššana var tikt ierakstīta audio ierakstā KP iekšējām vajadzībām);

¹ Līdzīga kārtība paredzēta Komisijas Regulas (EK) Nr.773/2004 (2004. gada 7. aprīlis) par lietas izskatīšanu saskaņā ar EK Līguma 81. un 82. pantu, ko vada Komisija 12.panta pirmajā daļā.

- Īsumā prezentē izpētes lietas (kuras ietvaros uzklausišana tiek organizēta) galvenos aspektus (kad un par ko ierosināta izpētes lieta, kas ir lietas dalībnieki, kā un cik ilgi izpaudies iespējamais pārkāpums).

[20] Visas Uzklausišanas laikā Uzklausišanas vadītājs koordinē sanākumi (piesaka runātājus, kontrolē Uzklausišanā paredzēto jautājumu secību un tajā katram runātājam paredzēto laiku, uzrauga, lai Uzklausišana noritētu korekti un konstruktīvi). Uzklausišanas vadītāja pienākums ir nodrošināt, lai Uzklausišana noritētu saskaņā ar administratīvā procesa principiem.

[21] Uzklausišanas laikā lietas dalībniekam ir jārespektē un jāievēro tam atvēlētais uzklausišanas/prezentācijas laiks. Uzklausišanas vadītājs nodrošina iespēju lietas dalībniekiem uzdot jautājumus par lietas izpēti atbildīgajiem KPI pārstāvjiem.

[22] Uzklausišanas noslēgumā Uzklausišanas vadītājs dod iespēju lietas dalībniekiem izteikt repliku, vēlreiz uzsverot galvenos argumentus.

4. PREZENTĀCIJA

[23] Ja lietas dalībnieks (dalībnieki) ir paudis vēlmi prezentēt savu viedokli elektroniskā formātā (*Power Point* u.tml.), par to iepriekš ir jāinformē uzklausišanas vadītājs, lai no iestādes puses būtu savlaicīgi sagatavots atbilstošs tehniskais aprīkojums.

[24] Uzklausišanas dienā tirgus dalībniekam jānodrošina elektroniski iesniegta sagatavotā prezentācija.

5. SLĒGTĀ SĒDE

[25] Ja Uzklausišanai pieteikušies vairāki lietas dalībnieki un ir jautājumi, kas saistīti ar komercnoslēpumu saturošas/sensitīvas informācijas apspriešanu, ko lietas dalībnieks objektīvu iemeslu dēļ nevar atklāt citiem lietas dalībniekiem, lietas dalībnieks ir tiesīgs savlaicīgi lūgt, saskaņojot ar Uzklausišanas vadītāju, attiecīgā jautājuma izskatīšanu slēgtajā daļā.

[26] Ja lietas dalībnieks vēlas tikt uzklausi slēgtā sēdē, tad tam jāsniedz pamatots lūgums Uzklausišanas vadītājam, precīzi norādot, kāda sagatavotā prezentācija vai tās daļa satur komercnoslēpumu un kādas intereses tiks aizskartas, ja minētā informācija tiks atklāta pārējiem Uzklausišanas procedūras dalībniekiem.

Izmantotie informācijas avoti:

- Memorandum Information on the oral hearing - http://ec.europa.eu/competition/hearing_officers/info2.pdf;
- The Role of the Hearing Officer in Competition Proceedings before the European Comision, Wouter P.J. Wils published in (2012) 35 World Competition 431-456 and accessible at – <http://ssrn.com/author=456087>